

GÖRSEL SANATLAR DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMINDA HEDEFLENEN KAZANIMLARIN DİSİPLİNERARASI /TEMATİK YAKLAŞIM AÇISINDAN İNCELENMESİ

Hüseyin ULUS¹

¹Yüksek Lisans Öğrencisi, Dokuz Eylül Üniversitesi, huseyin.ulus(at)hotmail.com.tr, ORCID: 0000-0001-8670-9835

Ulus, Hüseyin. "Görsel Sanatlar Dersi Öğretim Programında Hedeflenen Kazanımların Disiplinlerarası/Tematik Yaklaşım Açısından İncelenmesi". ulakbilge, 38 (2019 Temmuz): s. 459-473. doi: 10.7816/ulakbilge-07-38-01

Öz

Bu araştırmanın amacı; genel eğitim sisteminin bütününde sıklıkla yararlanılan ve olumlu sonuçlar alınan disiplinlerarası yaklaşım modelinin Görsel Sanatlar dersi öğretim programında 5, 6, 7 ve 8. Sınıf öğrencileri için hedeflenen kazanımlar ile ne derece örtüştüğü, ilgili uzmanlar tarafından bu program hazırlanırken disiplinlerarası yaklaşımdan yararlanılıp yararlanılmadığını ortaya koymaktır. Bu sebeple araştırmada nitel araştırma yöntemlerinden biri olan 'Döküman Analizi'nden yararlanılmıştır. Planlanan verilerin elde edilebilmesi için 2018 yılında yayınlanmış olan Görsel Sanatlar Dersi Öğretim Programı'nda hedeflenen kazanım ve açıklamalar tablolar halinde sunulmuş ve bunlar üzerinden incelemeler gerçekleştirilmiştir. Yapılan döküman analizi sonucunda; öğretim programında hedeflenen kazanımlardan büyük bir bölümünün disiplinlerarası yaklaşıma uygun olmadığı, dolayısıyla ilgili kazanımların genel eğitim sisteminde yer alan diğer disiplinler ile Görsel Sanatlar dersini bütünleştirmede tam anlamıyla başarılı olamadığı sonucuna ulaşılmıştır. Elde edilen verilerden hareketle; 5, 6, 7 ve 8. sınıf Görsel Sanatlar dersi öğretim programında hedeflenen kazanımların disiplinlerarası yaklaşımı desteklemede yetersiz kaldığı, özellikle 'Görsel İletişim ve Biçimlendirme' öğrenme alanına yönelik olarak planlanan kazanımların bu konuda oldukça yetersiz olduğu ortaya konulmuştur. Buna ek olarak disiplinlerarası yaklaşıma en uygun öğrenme alanının "Sanat Eleştirisi ve Estetik" olduğu görülmüştür. Elde edilen verilerden hareketle araştırmanın sonucunda; öğrencilerin daha nitelikli bir sanat eğitimi programından geçebilmesi ve çok boyutlu bir bakış açısına sahip, yaratıcı ve özgün bireyler olarak yaşamlarını sürdürebilmeleri için Görsel Sanatlar dersi öğretim programının disiplinlerarası yaklaşıma uygun olarak tekrar gözden geçirilmesi gerektiği önerisinde bulunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Görsel sanatlar, sanat eğitimi, disiplinlerarası yaklaşım

Makale Bilgis

Geliş: 10 Nisan 2019

Düzeltilme: 29 Nisan 2019

Kabul: 15 Mayıs 2019

Giriş

Bilim, teknik ve teknoloji alanında meydana gelen yenilikler şüphesiz eğitimde de yaşanmış ve yaşanmaya devam etmektedir. Bunun yegâne gerekçesi daha nitelikli, sahip olduğu bilgiyi kullanabilen ve çevresine çok boyutlu bir bakış açısı ile yaklaşabilen bireyler yetiştirme arzusudur. Bu gerekçeler ile eğitim sistemimizde meydana gelen farkındalık beraberinde tek bir disiplin ile yetinilmeksizin pek çok disiplini tek çatı altında harmanlayarak aktif öğretim sürecini devam ettirmeyi hedefleyen disiplinlerarası/tematik yaklaşımın kabul edilip uygulanmaya başlanmasını olanaklı kılmıştır. Dolayısı ile disiplinlerarası ilişkilerin, problemlere farklı açılardan yaklaşabilmenin önemi giderek artmış ve eğitim alanında farklı disiplinlere ait bilgileri bütünleştirme ve ilişkilendirme gayreti gündeme gelmiştir (Turna ve Bolat, 2015, s. 36). Çünkü günümüzde eğitim kurumlarından beklenen; yaratıcı, üretken, öğrenmekten zevk alan ve öğrendiği bilgiyi pratiğe dökülebilen, olaylar arasında ilişki kurabilen bireyler yetiştirmeleridir (Yarımcı, 2011, s. 1).

Geleneksel öğretim yöntemleri ile karşılaştırıldığında kendi içinde çağdaş bir öğretim metodu olan disiplinlerarası yaklaşım, söz konusu varsayımları gerçekleştirmede oldukça özgün bir yapıya sahiptir. Çünkü tek bir disiplin alanının sunduğu ezberci bilgiler ile yetinmeyen çocuk ve genç, bu yaklaşım sayesinde farklı öğrenme alanlarına ait bilgileri özgün bir süreç kapsamında elde edecektir. Böyle bir öğretim sürecinde, ezbere dayalı yaklaşımlardan güç alan, yaratıcılıktan uzak ve işlevselliğe yönelik öğretim metodlarının kabul görmesi, desteklenmesi söz konusu değildir. Geleneksel öğretim yaklaşımları, öğretmenin aktif, öğrencinin ise pasif konumda bulunduğu tek boyutlu öğretim sürecini desteklerken, disiplinlerarası yaklaşım öğrencinin aktif, öğretmenin pasif, konunun ise tek bir bakış açısı ile irdelenmediği, derinlemesine çözümlenmeler sunan özgün bir süreci destekler. Bu sebeptir ki disiplinlerarası yaklaşım, özgün bakış açıları, çok boyutlu düşünebilme ve çevresine eleştirel bir gözle yaklaşabilme gibi yetileri eğitim-öğretim sürecine dahil eden özel bir öğretim metodudur. Disiplinlerarası öğretimin amacı belli bir kavram, problem veya temayı temel alarak bunlara değişik yönlerden ışık tutabilecek bilgileri farklı disiplinlerden yararlanarak işe koşturmak (Yıldırım, 1996, s. 89). Bugün eğitim sisteminde disiplinlerarası yaklaşımın desteklenip uygulanmasındaki bir diğer gerekçe; içinde bulunduğumuz çevrenin bize sunmuş olduğu çeşitliliktir. Eğer genel eğitimi yaşamımız ile bağdaşık bir gereklilik olarak görüyorsak, disiplinlerarası yaklaşımın önemini yadsıyamayız. Buradan hareketle eğitim-öğretim sürecinin yaşamımız ile bir bütünlük içerisinde bulunduğu, bu sebeple yaşama dönük yaklaşımların benimsenmesi ve uygulanmasının bir zorunluluk olduğu yorumunda bulunulabilir. Ancak Yıldırım'ın (1996, s. 90) da değindiği gibi, eğer okullarda öğrencilere aktarılan bilgilerin yaşama transferi düşük bir düzeyde ise, bu bilgilerin ezber ve belleme temelli olduğu yorumunda bulunmak, yerinde olacaktır. Bu saptama, dolaylı olarak disiplinlerarası yaklaşımın öğrenmeyi yaşantıyla bütünleştirdiği, disiplinler yaklaşımın ise aktarılan bilgiyi yaşama transfer etmede başarısız olduğu yorumunda bulunmamıza sebep olmaktadır. Ancak değinilmesi gereken bir diğer önemli husus; disiplinlerarası yaklaşımın bir ders içerisinde biraz Tarih biraz Matematik biraz Müzik işlemek olmadığı (...)(Yıldırım, 1996, s. 89), aksine kesişen bilgilerin planlı bir biçimde tek bir çatı altında toplanması ile kurgulanabilecek bir yapı olduğu gerçeğinin unutulmamasıdır.

Disiplinlerarası yaklaşımdaki amaç farklı disiplinlere ait bilgilerin bir tema etrafında bütünleştirilmesi ve öğrenciye çok boyutlu bir bakış açısı kazandırılmasıdır. O halde denilebilir ki disiplinlerarası öğretim yöntemi; bir tema, konu, kavram, sorun, problem ve/veya tecrübenin incelenmesi için birden fazla disiplinin bilgisinden yararlanan özgün bir öğretim yöntemidir (Jacops, 1989, aktaran Genç, 2014, s. 145). Geleneksel öğretim metodlarından biri olarak tanımlayabileceğimiz disiplinler yaklaşım, tek bir alana özgü bilgileri farklı disiplinlerden yararlanmaksızın öğrenciye olduğu gibi aktarmayı hedeflerken, disiplinlerarası yaklaşım belli bir konu alanını, çeşitli disiplinlerden yararlanarak anlamlı bir bütünlük içerisinde öğretilbilir hale getirmeyi amaçlar. Eğitim sisteminin, ezber bilgiyi olduğu gibi kullanabilen değil, var olan bilgiye yorumunu da katarak yaratıcı yaklaşımlar sergileyen gençler yetiştirme hedefini kendine amaç edinmesi, disiplinlerarasılığın gerekliliğini vurgulayan bir diğer önemli gerekçedir. Eğitim kurumları ve bu kurumlarda uygulanıyor olan öğretim programlarının en basit ve yalın amacı; bireyin sosyalleşmesine destek olmaktır. Günümüzde insanoğlunun sosyal yapısını açıklayabilmek için tek bir disiplinin penceresinden bakmak ve çıkarımlarda bulunmak yeterli değildir (Şahbaz ve Çekici, 2012, s. 2373). Bu sebeple eğitim sisteminde disiplinlerarasılığa sıklıkla yer verilmeli ve öğrenmeyi kolaylaştırdığı hususunda hemfikir olunan (Demirel vd, 2008, s. 21) bu yaklaşım tüm öğretmenler tarafından bilinip uygulanarak eğitim-öğretim sürecinin temeline oturtulmalıdır.

Yöntem

Genel eğitim programının bütününde faydalanılan disiplinlerarası yaklaşım modelinin 5, 6, 7 ve 8.sınıf Görsel Sanatlar dersi öğretim programında hedeflenen kazanımlar ile ne derece örtüştüğü, öğretim programı hazırlanırken disiplinlerarası/tematik yaklaşımdan faydalanılıp faydalanılmadığı bu araştırmanın problem durumu olarak belirlenmiştir. Bu doğrultuda 2018 yılında yayınlanmış olan 'Görsel Sanatlar Dersi Öğretim Programı' araştırma için doküman olarak incelenmiştir. Araştırmada planlanan verilerin elde edilebilmesi için nitel araştırma yöntemlerinden birisi olan 'Doküman Analizi'nden yararlanılmıştır. Bu araştırma deseni incelenmesi hedeflenen olgular hakkında bilgi içeren yazılı, görsel, işitsel materyallerin analizini kapsamaktadır (Yıldırım ve Şimşek, 2013). Bu doğrultuda 2018 yılında planlanmış olan Görsel Sanatlar Dersi Öğretim Programı'ndan (MEB, 2018) yararlanılmış ve programda hedeflenen kazanımlar 'Öğrenme Alanı', 'Kazanım' ve 'İlgili Açıklama' olmak üzere üç başlık altında tablolar halinde sunulurken, bunlar üzerinden incelemeler gerçekleştirilmiştir.

Bulgular

Tablo 1. Beşinci Sınıf Görsel Sanatlar Dersi Görsel İletişim ve Biçimlendirme Öğrenme Alanına Yönelik Kazanım ve Açıklamalar

Öğrenme Alanı	Kazanım	İlgili Açıklama
5.1. Görsel İletişim ve Biçimlendirme	G.5.1.1. Görsel sanat çalışmasını oluştururken uygulama basamaklarını kullanır.	Beyin fırtınası ile başlayan, fikirleri sentezleme, tasarlama, eskiz yapma, detaylandırma ve görsel sanat çalışmasını oluşturmaya kadar devam eden sürecin bilinmesi ve uygulanması sağlanır
5.1. Görsel İletişim ve Biçimlendirme	G.5.1.2. Görsel sanat çalışmasında mekân olgusunu göstermek için ölçü ve oranı kullanır.	Eşyaların konumu, yakın-uzak ve büyük-küçük ilişkisinin dikkate alınması üzerinde durulabilir.
5.1. Görsel İletişim ve Biçimlendirme	G.5.1.3. Görsel sanat çalışmasında hava perspektifini kullanır.	Perspektif konusu ele alınır. Hava (renk) perspektifinin ne olduğu, yaşamda karşılaşılan buna ilişkin sanat eserlerinden örnekler gösterilerek öğrencilerin peyzaj konulu bir çalışma yapmaları ve hava perspektifini uygulamaları sağlanır
5.1. Görsel İletişim ve Biçimlendirme	G.5.1.4. Gözlemlerinden yola çıkarak orantılarına uygun insan figürü çizer.	Figürün ne olduğu örneklendirilerek açıklanır. Figürlerdeki oran-orantı üzerinde durulur.
5.1. Görsel İletişim ve Biçimlendirme	G.5.1.5. Görsel sanat çalışmasında dijital teknolojiyi kullanır.	Okulun imkânlarına göre video, bilgisayar, fotoğraf makinesi, tablet vb. tercih edilebilir.
5.1. Görsel İletişim ve Biçimlendirme	G.5.1.6. Sanat malzemelerini kullanarak rölyef veya heykel oluşturur.	
5.1. Görsel İletişim ve Biçimlendirme	G.5.1.7. Görsel sanat çalışmalarını oluştururken sanat elemanları ve tasarım ilkelerini kullanır.	

Tablo 1.'de yer alan kazanım ve açıklamalar incelendiğinde, 5. sınıf Görsel İletişim ve Biçimlendirme öğrenme alanına yönelik olarak planlanmış 'Gözlemlerinden yola çıkarak orantılarına uygun insan figürü çizer' ve 'Görsel sanat çalışmasında dijital teknolojiyi kullanır' kazanımlarının disiplinlerarası yaklaşıma uygun olduğu düşünülmektedir. Buradan hareketle; 'Görsel sanat çalışmalarını oluştururken uygulama basamaklarını kullanır' kazanımının içeriğinin; tasarlama, eskiz yapma, detaylandırma ve görsel sanat çalışmasını oluşturmaya kadar devam eden süreç ile ilgili olduğu anlaşılmaktadır. 5. sınıf öğrencilerinin, Görsel İletişim ve Biçimlendirme öğrenme alanından elde edeceği bu kazanımın disiplinlerarası yaklaşım ile bir etkileşim içermediği, söz konusu kazanım ve açıklamanın yalnızca görsel sanatların geleneksel yapısı ile ilgili yetileri kazandırmayı hedeflediği yorumunda bulunulabilir. 'Görsel sanat çalışmasında mekân olgusunu göstermek için ölçü ve oranı kullanır' kazanımının nispeten disiplinlerarası yaklaşım ile uyum içinde olduğu, fakat yine de tam anlamıyla disiplinlerarası yaklaşımı desteklemekten yoksun olduğu söylenebilir. Aynı öğrenme alanına ait olan 'Görsel sanat çalışmasında hava perspektifini kullanır' kazanımının da benzer şekilde yalnızca uygulama disiplinine yönelik bir yaklaşım sergilerken, disiplinlerarası yaklaşıma yönelik bir etkinlik içermediği, bu sebeple disiplinlerarası bir yaklaşım sergilediği söylenebilir. Görsel İletişim ve Biçimlendirme öğrenme alanına yönelik olarak planlanmış bir diğer kazanım 'Gözlemlerinden yola çıkarak orantılarına uygun insan figürü çizer' şeklinde oluşturulmuştur. Bu kazanımın Geometri disiplini ile disiplinlerarası bir ilişki içerdiği, öğrencilerin bu kazanımın etkinliğine yönelik olarak Geometri disiplininden faydalanarak sürece dahil oldukları yorumunda bulunulabilir. 'Görsel sanat çalışmasında dijital teknolojiyi kullanır' kazanımı, 5. sınıf Görsel Sanatlar dersi öğretim programında Görsel İletişim ve Biçimlendirme öğrenme alanına yönelik olarak yapılandırılmış disiplinlerarası yaklaşıma nitelik olarak en uygun kazanımdır. Bu kazanımın Bilişim Teknolojileri dersi ile büyük oranda etkileşim içinde olduğu, bu yönüyle disiplinlerarası yaklaşım sergilediği söylenebilir. İlgili kazanımın etkinliğinde öğrenciler; Bilişim Teknolojileri dersinden elde ettikleri temel bilgiler ile Görsel Sanatlar dersinden

elde ettiği teknik ve teorik yeterlilikleri bir arada kullanarak bir sanat çalışması oluşturabilirler. 5. sınıf Görsel İletişim ve Biçimlendirme öğrenme alanına yönelik olarak 'Sanat malzemelerini kullanarak rölyef veya heykel oluşturur' kazanımı, genel eğitim programının diğer disiplinleri ile bir etkileşimde bulunmazken Görsel Sanatlar disiplininin kendi içinde sahip olduğu disiplinlerarası özelliği vurgular niteliktedir. Fakat buna rağmen, genel eğitim programının bütünü oluşturduğu diğer disiplinler ile bir ilişki içermediği yorumunda bulunulabilir.

Sonuç olarak 5. sınıf Görsel Sanatlar Dersi Öğretim Programı'nda hedeflenen Görsel İletişim ve Biçimlendirme öğrenme alanına yönelik kazanımların büyük çoğunluğunun disiplinlerarası yaklaşımı desteklemediği, bu yönüyle yetersiz kaldığı söylenebilir. Planlanmış kazanımlardan sadece "Gözlemlerinden yola çıkarak orantılarına uygun insan figürü çizer" ve "Görsel sanat çalışmasında dijital teknolojiyi kullanır" kazanımının disiplinlerarası yaklaşıma uygun olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bu sebeple 5. Sınıf Görsel Sanatlar Dersi Öğretim Programı'nda hedeflenen Görsel İletişim ve Biçimlendirme öğrenme alanına yönelik planlanmış kazanımların tekrar gözden geçirilmesi ve disiplinlerarası yaklaşıma uygun olarak yeniden planlanması gerektiği önerisinde bulunulabilir.

Tablo 2. Beşinci Sınıf Görsel Sanatlar Dersi Kültürel Miras Öğrenme Alanına Yönelik Kazanım ve Açıklamalar

Öğrenme Alanı	Kazanımlar	İlgili Açıklama
5.2. Kültürel Miras	G.5.2.1. Yerel kültüre ait motifleri açıklar.	Mimari, resim, halı, kilim, takı, çini, yazma eserleri, tuğra vb. eserler üzerindeki sembolik anlamlar taşıyan motifler üzerinde durulur
5.2. Kültürel Miras	G.5.2.2. Farklı kültürlerin sanatı ve sanatçıları arasındaki benzerlik ve farklılıkları açıklar.	Türk kültürü başta olmak üzere Avrupa, Asya, Afrika vb. kültürlerine ait sanatçı ve eserlerinden örnekler incelenir.
5.2. Kültürel Miras	G.5.2.3. Geçmişte ve günümüzde yapılmış olan sanat eserleri arasındaki farklılıkları söyler.	
5.2. Kültürel Miras	G.5.2.4. Müzeler ile Görsel Sanatları ilişkilendirir.	Müze, müze türleri ve müzelerin kültürel mirasa katkıları üzerinde durulur.
5.2. Kültürel Miras	G.5.2.5. Kullanılan sanat malzemeleri ile görsel sanat alanındaki meslekleri ilişkilendirir.	Sanat alanındaki meslekler ve bu mesleklerde kullanılan malzemeler üzerinde durulur. (Örneğin heykeltıraşın eserlerini oluşturması için kil, metal, taş, bronz, alçı, ahşap gibi malzemeleri kullanması)

Tablo 2.'de yer alan veriler incelendiğinde, 5. sınıf Görsel Sanatlar dersi 'Kültürel Miras' öğrenme alanına yönelik kazanım ve açıklamaların yer aldığı görülmektedir. Bu kazanımlardan 'G.5.2.1. Yerel kültüre ait motifleri açıklar, G.5.2.3. Geçmişte ve günümüzde yapılmış olan sanat eserleri arasındaki farklılıkları söyler ve G.5.2.5. Kullanılan sanat malzemeleri ile görsel sanat alanındaki meslekleri ilişkilendirir' kazanımlarının kendi içinde disiplinlerarası yaklaşıma uygun olduğu düşünülmektedir. Buradan hareketle, 'Yerel kültüre ait motifleri açıklar' kazanımının mimari, resim, halı, kilim, takı, çini, yazma, tuğra vb. eserler üzerinde yer alan simge ve sembollerini inceleme süreçlerini içermesi bakımından Görsel Sanatlar eğitiminin kendi içinde var olan disiplinlerarasılığa örnek teşkil ettiği fakat genel eğitim programı ile disiplinlerarası bir ilişkisinin bulunmadığı yorumunda bulunulabilir. Kültürel Miras öğrenme alanına ait 'Geçmişte ve günümüzde yapılmış olan sanat eserleri arasındaki farklılıkları söyler' kazanımı doğrudan doğruya Sosyal Bilgiler disiplini ile disiplinlerarası yaklaşım bağlamında etkileşim içermektedir. Bu kazanımın 5. Sınıf Sosyal Bilgiler dersi öğretim programında hedeflenen Kültür ve Miras ünitesinden elde edilen kazanımlar ile yakın biçimde örtüştüğü görülmektedir. Bu doğrultuda geçmişte yapılmış sanat eserlerini günümüz ile ilişkilendiren öğrenci doğrudan doğruya sanat tarihsel inceleme süreçlerinden geçecek, bu sebeple konuya çok boyutlu bir bakış açısı ile yaklaşacaktır. Kültürel Miras öğrenme alanına ait 'Müzeler ile Görsel Sanatları ilişkilendirir' kazanımı Görsel Sanatlar öğretim programının çağdaş bir yaklaşımı desteklediğini, tek boyutlu bakış açısı ile yetinilmemesi gerektiği hususunu kanıtlayan bir diğer kazanımdır. Bu kazanımın etkinliği için öğrenciler müzeler aracılığıyla Görsel Sanatlar disiplini ilişkilendirecek ve dolayısıyla Sosyal Bilgiler dersinden elde ettikleri bilgiler ışığında konuya yaklaşacaklardır. Kültürel Miras öğrenme alanının son kazanımı olan 'Kullanılan sanat malzemeleri ile görsel sanat alanındaki meslekleri ilişkilendirir' ibaresi, 5. sınıfta okutulan pek çok disiplin alanına yönelik etkinlikler içerdiği, bu doğrultuda disiplinlerarası yaklaşım özelliği taşıdığı söylenebilir. Bir eserde kullanılan malzemeden yola çıkarak görsel sanatlar alanına yönelik meslekleri tanımlayan ve kategorilere ayıran öğrenci, bu süreçte pek çok diğer disiplin alanı ile ilişki kuracaktır. Örneğin İngilizce dersinde 'meslekler' konusunu derinlemesine inceleyen ve bunların

hem Türkçe hem de İngilizce karşılıklarını sorgulayıcı bir yaklaşımla analiz eden öğrenci, Görsel Sanatlar dersinde dâhil olacağı bu etkinliğe çok boyutlu bir bakış açısı ile yaklaşacaktır. Sonuç olarak 5. Sınıf Görsel Sanatlar dersi Kültürel Miras öğrenme alanında elde edilen kazanımların büyük çoğunluğunun disiplinlerarası öğretim yöntemi göz önünde bulundurularak planlandığı yorumunda bulunulabilir.

Tablo 3. Beşinci Sınıf Görsel Sanatlar Dersi Sanat Eleştirisi ve Estetik Öğrenme Alanına Yönelik Kazanım ve Açıklamalar

Öğrenme Alanı	Kazanımlar	İlgili Açıklama
5.3. Sanat Eleştirisi ve Estetik	G.5.3.1. Doğal ve inşa edilmiş çevreyi karşılaştırır.	
5.3. Sanat Eleştirisi ve Estetik	G.5.3.2. Seçilen sanat eserinin görsel özelliklerini analiz eder.	
5.3. Sanat Eleştirisi ve Estetik	G.5.3.3. Seçilen sanat eserinin içeriğini yorumlar.	
5.3. Sanat Eleştirisi ve Estetik	G.5.3.4. Bir sanat eserini yapıldığı dönem ve şartlara göre analiz eder.	Eseri incelenen sanatçının içinde bulunduğu çevre ve şartlar, sanat eserinin işlevi, sanatçıyı etkileyen dinsel, düşünsel, kültürel özellikler araştırılır.
5.3. Sanat Eleştirisi ve Estetik	G.5.3.5. Kendi görsel sanat çalışmasını değerlendirir.	İçinde bulunduğu çevre ve şartlara göre oluşturduğu çalışmasını ifade etmesi sağlanır. Bu uygulama sözlü ve yazılı olarak yaptırılabilir.
5.3. Sanat Eleştirisi ve Estetik	G.5.3.6. Sanat eserlerinin neden farklı değerlendirildiğini açıklar.	
5.3. Sanat Eleştirisi ve Estetik	G.5.3.7. Görsel sanat çalışmasında etik kurallara uyar.	

Tablo 3.'de yer alan 'Sanat Eleştirisi ve Estetik' öğrenme alanına yönelik olarak planlanmış kazanım ve açıklamalar incelendiğinde, 'G.5.3.4. Bir sanat eserini yapıldığı dönem ve şartlara göre analiz eder, G.5.3.6. Sanat eserlerinin neden farklı değerlendirildiğini açıklar, G.5.3.3. Seçilen sanat eserinin içeriğini yorumlar ve G.5.3.7. Görsel sanat çalışmasında etik kurallara uyar' kazanımlarının disiplinlerarası yaklaşıma uygun olduğu düşünülmektedir. 'Bir sanat eserini yapıldığı dönem ve şartlara göre analiz eder' kazanımının 'eseri incelenen sanatçının içinde bulunduğu çevre ve şartlar, sanat eserinin işlevi, sanatçıyı etkileyen dinsel, düşünsel, kültürel özelliklerin incelenmesi' süreçlerini kapsadığı görülmektedir. Bu doğrultuda ilgili kazanımın öğrencileri tarihsel sorgulamalara teşvik etmek adına uygun bir zemin hazırladığı söylenebilir. Sonuç olarak ilgili kazanımın Sosyal Bilgiler dersi ile disiplinlerarası bir ilişki içerdiği düşünülmektedir. Eski dönemlere ait bir sanat eserini, tarihsel ve eleştirel yaklaşım bağlamında inceleyen öğrenci, Görsel Sanatlar dersi çatısı altında Sosyal Bilgiler dersine ait bilgilerden hareketle probleme yaklaşacak ve öğrenme sürecinde daha aktif rol oynayabilir. Çok boyutlu bir bakış açısı ile konuya yoğunlaşan çocuk ve genç, bu yaklaşımdan büyük haz alacak ve dolayısıyla öğrenme sürecinin kolaylaşacağı düşünülmektedir.

'Seçilen sanat eserinin içeriğini yorumlar' kazanımı disiplinlerarası etkinlikler içeren bir diğer önemli kazanımdır. Bu kazanımın, 5. Sınıf Türkçe Dersi Öğretim Programı'nın genel amaçları arasında hedeflenen 'Bilgiyi araştırma, keşfetme, yorumlama ve zihinde yapılandırma becerilerinin geliştirilmesi' maddesi ile yakın ilişki içinde olduğu, bu sebeple ilgili kazanımın Türkçe dersi ile disiplinlerarası ilişkiler içerdiği yorumunda bulunulabilir. Sanat Eleştirisi ve Estetik öğrenme alanına ait disiplinlerarası yaklaşıma uygun olduğu düşünülen son kazanım 'Görsel sanat çalışmasında etik kurallara uyar' biçiminde düzenlenmiştir. Bu kazanım doğrudan doğruya Felsefe disiplini ile disiplinlerarası yaklaşım bağlamında etkileşim içermektedir. Kendi sanat çalışmasını oluşturmak için yola koyulan öğrenci, başlangıçta 'Etik' kavramının ne olduğunu sorgulayacak ve Felsefe disiplininin elde ettiği temel bilgilerden yararlanarak öğrenme sürecinde aktif rol oynayabilir. Bu nedenle Sanat Eleştirisi ve Estetik öğrenme alanına ait 'Görsel sanat çalışmasında etik kurallara uyar' kazanımının da disiplinlerarası yaklaşıma uygun olduğu söylenebilir. Sonuç olarak; 5. sınıf Görsel Sanatlar Dersi Öğretim Programı'nda hedeflenen Sanat Eleştirisi ve Estetik öğrenme alanına ait kazanımların büyük çoğunluğunun disiplinlerarası yaklaşıma uygun olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Tablo 4. 6. Sınıf Görsel Sanatlar Dersi Görsel İletişim ve Biçimlendirme Öğrenme Alanına Yönelik Kazanım ve Açıklamalar

Öğrenme Alanı	Kazanımlar	İlgili Açıklama
---------------	------------	-----------------

6.1. Görsel İletişim ve Biçimlendirme	G.6.1.1. Öğrenciler görsel sanat çalışmalarından oluşan bir sunum dosyası hazırlar.	Beyin fırtınası ile başlayan; fikirleri sentezleme, tasarlama, eskiz yapma, detaylandırma ve görsel sanat çalışmasını oluşturmaya kadar devam eden süreci yansıtan sunum dosyası hazırlanır.
6.1. Görsel İletişim ve Biçimlendirme	G.6.1.2. Görsel sanat çalışmasını oluştururken farklı materyalleri ve teknikleri kullanır.	
6.1. Görsel İletişim ve Biçimlendirme	G.6.1.3. Görsel sanat çalışmasındaki fikirlerini ve deneyimlerini; yazılı, sözlü, ritmik, drama vb. yöntemlerle gösterir.	Sınıfta müzik, hikâye ve drama örnekleri sunularak öğrencilerin duygu ve hayal dünyaları zenginleştirilerek görsel sanat çalışmaları yapmaları sağlanır.
6.1. Görsel İletişim ve Biçimlendirme	G.6.1.4. Seçilen tema ve konu doğrultusunda fikirlerini görsel sanat çalışmasına yansıtır.	
6.1. Görsel İletişim ve Biçimlendirme	G.6.1.5. Görsel sanat çalışmasında perspektifi kullanır.	
6.1. Görsel İletişim ve Biçimlendirme	G.6.1.6. Gözleme dayalı kısa ve uzun süreli çizimler yapar.	
6.1. Görsel İletişim ve Biçimlendirme	G.6.1.7. Üç boyutlu çalışmalar oluşturmak için oyma, asamblaj veya modelleme tekniklerini kullanır.	
6.1. Görsel İletişim ve Biçimlendirme	G.6.1.8. Görsel sanat çalışmasında farklı geleneksel Türk sanatları alanlarını bir arada kullanır.	Görsel sanat çalışması oluşturulurken ebru ile kaligrafi, ebru ile katı, takı ile örme vb. farklı geleneksel Türk sanatları alanları bir arada kullanılabilir
6.1. Görsel İletişim ve Biçimlendirme	G.6.1.9. Görsel sanat çalışmalarını oluştururken sanat elemanları ve tasarım ilkelerini kullanır.	

Tablo 4.'de 6. Sınıf Görsel Sanatlar dersi Görsel İletişim ve Biçimlendirme öğrenme alanına yönelik kazanım ve açıklamalar yer almaktadır. Bu kazanımlardan 'G.6.1.3. Görsel sanat çalışmasında fikir ve deneyimlerini; yazılı, sözlü, ritmik, drama vb. yöntemlerle gösterir ve G.6.1.8. Görsel sanat çalışmasında farklı geleneksel Türk sanatları alanlarını bir arada kullanır' kazanımlarının disiplinlerarası yaklaşım bağlamında etkinlikler içerdiği, dolayısı ile disiplinlerarası öğretim yöntemi göz önünde bulundurularak planlanmış olduğu düşünülmektedir. 'Görsel sanat çalışmasındaki fikirlerini ve deneyimlerini; yazılı, sözlü, ritmik, drama vb. yöntemlerle gösterir' kazanımı 6. Sınıf öğretim programında hedeflenen Görsel İletişim ve Biçimlendirme öğrenme alanına yönelik olarak planlanan kazanımların içinde disiplinlerarası yaklaşıma en uygun kazanımdır. Bu kazanım kendi içinde pek çok disiplinden yararlanarak öğrenciye özgün ve özgür bir öğrenim süreci sunmaktadır. Ele alıyor olduğu eser üzerindeki fikir ve deneyimlerini 'yazılı, sözlü, ritmik ve/veya drama' yöntemi ile ifade eden öğrenci; hem Türkçe, hem Müzik hem de tiyatro disiplinine yönelik bilgileri Görsel Sanatlar eğitimi çatısı altında birleştirerek probleme çok boyutlu yaklaşacaktır. Sonuç olarak ilgili kazanımın disiplinlerarası yaklaşıma uygun olduğu, dolayısı ile öğrencilerin konuya çok boyutlu bir bakış açısı ile yaklaşımlarını desteklediği söylenebilir. Disiplinlerarası özellik taşıdığı düşünülen 'Görsel sanat çalışmasında farklı geleneksel Türk sanatları alanlarını bir arada kullanır' kazanımı görsel sanatların kendi yapısı içerisindeki disiplinlerarasılığa örnek oluşturmaktadır. Sanat çalışmasını oluştururken ebru ile kaligrafi, ebru ile katı, takı ve örme gibi kültürümüzün bir parçası niteliğinde olan farklı geleneksel sanatlardan faydalanarak uygulamaya teşvik edilen öğrenci, bu kazanım aracılığıyla sanat eğitiminin kendi içinde sahip olduğu disiplinlerarası özelliği fark edecek ve konuya tek boyutlu bir bakış açısı ile yaklaşmayacaktır. Ancak ilgili kazanımın genel eğitim sistemi çerçevesinde düşünüldüğünde disiplinlerarası yaklaşım ile ilişkili olduğu söylenemez.

Sonuç olarak; 6. Sınıf Görsel Sanatlar Dersi Öğretim Programı'nda hedeflenen Görsel İletişim ve Biçimlendirme öğrenme alanına yönelik kazanımlardan çok azının disiplinlerarası yaklaşım özelliği taşıdığı, ilgili kazanımlarının yeniden düzenlenerek genel eğitimin bütününe oluşturan disiplinler ekseninde planlanması gerektiği sonucuna ulaşılmıştır.

Tablo 5. 6. Sınıf Görsel Sanatlar Dersi Kültürel Miras Öğrenme Alanına Yönelik Kazanım ve Açıklamalar

Öğrenme Alanı	Kazanımlar	İlgili Açıklama
6.2. Kültürel Miras	G.6.2.1. Bir sanatçının eserlerinde seçtiği konuyu, kullandığı malzeme ve tekniği açıklar.	Bir eserin hangi tekniklerle yapılmış olabileceği üzerinde durularak eserin özellikleri

		anlaşılmaya çalışılır.
6.2. Kültürel Miras	G.6.2.2. Etnografya müzelerindeki ürünler aracılığıyla geleneksel sanat örneklerini inceler.	Etnografya müzesinin bulunmadığı yerlerde tıpkıbasımlardan, belgesellerden, sanal müzelerden vb. yararlanır.
6.2. Kültürel Miras	G.6.2.3. Toplumda geleneksel sanatların rolünü açıklar.	Geleneksel sanatlar konusunda farkındalık oluşturulur. Geleneksel sanatlara sahip çıkmanın bir sorumluluk olduğu üzerinde durulur.
6.2. Kültürel Miras	G.6.2.4. Anadolu uygarlıklarına ait eserleri müzeler aracılığıyla inceler.	Anadolu uygarlıklarına (Urartular, Hattiler, Frigler, Selçuklular vb.) ait eserlerin araştırılması, yaratıcı drama (örneğin donuk imge) veya müze sepeti oyunu vb. yöntemlerden yararlanması sağlanır.
6.2. Kültürel Miras	G.6.2.5. Görsel sanatlar, tarih ve kültürün birbirlerini nasıl etkilediğini açıklar.	
6.2. Kültürel Miras	G.6.2.6. Görsel sanatlardaki meslekler arasındaki benzerlik ve farklılıkları söyler.	

Tablo 5.'de 6. Sınıf Görsel Sanatlar dersi Kültürel Miras öğrenme alanına yönelik olarak planlanan kazanım ve açıklamalar yer almaktadır. Bu kazanımlardan; 'G.6.2.2. Etnografya müzelerindeki ürünler aracılığıyla geleneksel sanat örneklerini inceler, G.6.2.4. Anadolu uygarlıklarına ait eserleri müzeler aracılığıyla inceler ve G.6.2.5. Görsel sanatlar, tarih ve kültürün birbirlerini nasıl etkilediğini açıklar' kazanımlarının disiplinlerarası yaklaşım modeline uygun olduğu düşünülmektedir. Buradan hareketle 'Etnografya müzelerindeki ürünler aracılığıyla geleneksel sanat örneklerini inceler' kazanımı, ilgili şehir ve ülkenin kültürünü yansıtan eserlerin sergilendiği müzelerin ziyareti ve/veya tanıtımıyla alakalı süreçler içerdiği, yapılan etkinliklerde Sosyal Bilgiler dersinden elde edilen temel bilgiler ışığında konuya yaklaşım sağlanması sebebiyle bu kazanımın disiplinlerarası yaklaşıma uygun olduğu söylenebilir. 'Anadolu uygarlıklarına ait eserleri müzeler aracılığıyla inceler' kazanımı da benzer şekilde tarihsel süreçlerden faydalanılarak sorgulamalar gerçekleştirilmesi ve öğrencinin çok boyutlu bir bakış açısı ile Görsel Sanatlar dersine katılımını sağlaması açısından disiplinlerarası yaklaşıma uygun olduğu, genel eğitim sisteminde yer alan diğer disiplinler ile etkileşim içinde bulunduğu düşünülmektedir.

Son olarak 'Görsel sanatlar, tarih ve kültürün birbirlerini nasıl etkilediğini açıklar' kazanımının çok boyutlu disiplinlerarası yaklaşıma uygun etkinlikler içerdiği düşünülmektedir. Bu doğrultuda öğrenci görsel sanatlar, tarih ve kültür üçgeninin birbirini nasıl etkilediği, bu üç olgunun bir bütün içerisinde düşünüldüğünde ne gibi etkileşimlerde bulunduğu sorusuna derinlemesine dâhil olarak incelemeler gerçekleştireceği, bu esnada pek çok disipline ait bilgilerden faydalanılarak sürecin yönetileceği söylenebilir. Bu sebeple ilgili kazanımın Türkçe ve Sosyal Bilgiler dersi ile disiplinlerarası yaklaşım bağlamında etkileşimler içerdiği yorumunda bulunulabilir. Elde edilen verilerden hareketle; 6. sınıf Kültürel Miras öğrenme alanına ait kazanımların bir kısmının disiplinlerarası yaklaşıma uygun olduğu fakat bunun yeterli olmadığı yorumunda bulunulabilir.

Tablo 6.6. Sınıf Görsel Sanatlar Dersi Sanat Eleştirisi ve Estetik Öğrenme Alanına Yönelik Kazanım ve Açıklamalar

Öğrenme Alanı	Kazanımlar	İlgili Açıklama
6.3. Sanat Eleştirisi ve Estetik	G.6.3.1. Sanat eserini tanımlarken, çözümlerken, yorumlarken ve yargılarken eleştirel düşünme becerilerini kullanır.	Sanat eserini inceleme, sanatçının neyi anlatmak istediğinin ve nasıl anlattığının olabildiğince detaylı açıklanmasıdır.
6.3. Sanat Eleştirisi ve Estetik	G.6.3.2. Sanatçının eserinde yansıttığı duygu ve düşünceleri açıklar.	
6.3. Sanat Eleştirisi ve Estetik	G.6.3.3. Görsel dilin ifadeleri aktarmadaki etkisini açıklar.	İncelenen sanat eserindeki sanat elemanları ve tasarım ilkelerinin ifadeleri aktarmadaki rolü üzerinde durulur.
6.3. Sanat Eleştirisi ve Estetik	G.6.3.4. Sanatçıların niçin sanat eseri oluşturduklarını tartışır.	
6.3. Sanat Eleştirisi ve Estetik	G.6.3.5. Kişisel fikirlerin ve değer yargısının sanat eserinin değerlendirilmesindeki etkisini açıklar.	
6.3. Sanat Eleştirisi ve Estetik	G.6.3.6. Sanat eserinin hisleri, duyguları ve estetik tepkiyi nasıl harekete geçirdiğini açıklar.	

Tablo 6.'da 6. sınıf Görsel Sanatlar dersi Sanat Eleştirisi ve Estetik öğrenme alanına yönelik olarak planlanan kazanım ve açıklamalar yer almaktadır. Bunlardan 'G.6.3.6. Sanat eserinin hisleri, duyguları ve estetik tepkiyi nasıl harekete geçirdiğini açıklar ve G.6.3.5. Kişisel fikirlerin ve değer yargısının sanat eserinin değerlendirilmesindeki etkisini açıklar' kazanımlarının disiplinlerarası yaklaşıma uygun olduğu düşünülmektedir. 'Sanat eserinin hisleri,

duyguları ve estetik tepkiyi nasıl harekete geçirdiğini açıklar' kazanımı doğrudan sanatın kendi içinde var olan disiplinlerarasılığa (Estetik disiplini) dem vururken, diğer taraftan sanat eserini inceleme, sanatçının neyi, nasıl anlatmak istediğinin olabildiğince detaylı açıklanması süreçlerinden oluşması sebebiyle Türkçe dersinden elde edilen bilgiler ışığında sürecin yürütüleceği söylenebilir. İzlediği eserin sanatçısına ait derinlemesine analizler gerçekleştiren öğrenci, bu süreç çerçevesinde Türkçe dersinde edindiği; T.6.1.6. Dinlediklerinin/izlediklerinin ana fikrini/ana duygusunu tespit eder' kazanımından hareketle böyle bir kompozisyon oluşturacaktır. Sonuç olarak 'Kişisel fikirlerin ve değer yargısının sanat eserinin değerlendirilmesindeki etkisini açıklar' kazanımının disiplinlerarası yaklaşıma uygun olduğu yorumunda bulunulabilir. 'Kişisel fikirlerin ve değer yargısının sanat eserinin değerlendirilmesindeki etkisini açıklar' kazanımı da benzer şekilde disiplinlerarası yaklaşıma uygun olarak yapılandırılmıştır. Bu kazanımın doğrudan doğruya Felsefe disiplini ile ilişki içinde olduğu, karşısında duran sanat eseri ile ilgili kişisel fikir ve değer yargılarının esere nasıl yansıdığı/yansıtıldığı sorusuna yönelik analitik süreçler içerdiği, bu sebeple disiplinlerarası yaklaşıma uygun olduğu söylenebilir.

Sonuç itibarıyla 6. Sınıf Görsel Sanatlar Dersi Öğretim Programı'nda hedeflenen Sanat Eleştirisi ve Estetik öğrenme alanına yönelik kazanımlardan yalnızca iki tanesinin disiplinlerarası yaklaşıma uygun olduğu, bu sebeple yeniden düzenlenmesi gerektiği sonucuna ulaşılmıştır.

Tablo 7.7. Sınıf Görsel Sanatlar Dersi Görsel İletişim ve Biçimlendirme Öğrenme Alanına Yönelik Kazanım ve Açıklamalar

Öğrenme Alanı	Kazanımlar	İlgili Açıklama
Görsel İletişim ve Biçimlendirme	G.7.1.1. Görsel sanat çalışmalarını oluşturmak için araştırmaya dayalı uygulama sürecinin basamaklarını eskiz defterinde gösterir.	Sosyal girişimcilik bağlamında planlama yapma, yaptıklarını raporlaştırma, sunma ve savunma konularına değinilebilir.
Görsel İletişim ve Biçimlendirme	G.7.1.2. Görsel sanat çalışmasında sanat tekniklerini birlikte kullanır.	
Görsel İletişim ve Biçimlendirme	G.7.1.3. Yaşantısının herhangi bir anını hikâyeleştirerek görsel sanat çalışmasına yansıtır.	
Görsel İletişim ve Biçimlendirme	G.7.1.4. Görsel sanat çalışmasında geleneksel ve güncel sanat malzemeleri ile teknikleri kullanır.	Geleneksel malzemeler olarak kuru boya, sulu boya, pastel boya, fırça vb.; güncel sanat malzemeleri olarak akrilik kalem, sulu boya kalem vb. tercih edilebilir.
Görsel İletişim ve Biçimlendirme	G.7.1.5. Görsel sanat çalışmasında farklı perspektif tekniklerini kullanır.	
Görsel İletişim ve Biçimlendirme	G.7.1.6. Gözleme dayalı çizimler yapar.	
Görsel İletişim ve Biçimlendirme	G.7.1.7. Atık malzemeleri kullanarak üç boyutlu çalışma yapar.	
Görsel İletişim ve Biçimlendirme	G.7.1.8. Görsel sanat çalışmalarını oluştururken sanat elemanları ve tasarım ilkelerini kullanır.	

Tablo 7.'de 7. Sınıf Görsel Sanatlar dersi Görsel İletişim ve Biçimlendirme öğrenme alanına yönelik olarak planlanan kazanım ve açıklamalar yer almaktadır. Bunlardan; 'G.7.1.3. Yaşantısının herhangi bir anını hikâyeleştirerek görsel sanat çalışmasına yansıtır ve G.7.1.1. Görsel sanat çalışmalarını oluşturmak için araştırmaya dayalı uygulama sürecinin basamaklarını eskiz defterinde gösterir kazanımlarının disiplinlerarası yaklaşım ile ilişkili olduğu düşünülmektedir. 'G.7.1.2. Görsel sanat çalışmasında sanat tekniklerini birlikte kullanır, G.7.1.4. Görsel sanat çalışmasında geleneksel ve güncel sanat malzemeleri ile teknikleri kullanır, G.7.1.5. Görsel sanat çalışmasında farklı perspektif tekniklerini kullanır, G.7.1.6. Gözleme dayalı çizimler yapar, G.7.1.7. Atık malzemeleri kullanarak üç boyutlu çalışma yapar, G.7.1.8. Görsel sanat çalışmalarını oluştururken sanat elemanları ve tasarım ilkelerini kullanır' kazanımlarının ise disiplinlerarası yaklaşıma yönelik olduğu, bu doğrultuda disiplinlerarası yaklaşım modelini desteklemekten uzak olduğu söylenebilir.

'Görsel sanat çalışmalarını oluşturmak için araştırmaya dayalı uygulama sürecinin basamaklarını eskiz defterinde gösterir' kazanımı genel eğitimin bütünü oluşturarak disiplinlerden yararlanılarak planlandığı, bu süreçte öğrencinin başta Türkçe, Sosyal Bilgiler ve Bilişim Teknolojileri dersinden elde ettiği temel bilgileri kullanarak araştırma süreçlerini yürüttüğü, son olarak Görsel Sanatlar dersinden elde ettiği teknik yeterlilikler ile eskiz defterine çalışmasının aşamalarını yansıttığını söylemek mümkündür. Benzer şekilde 'Yaşantısının herhangi bir anını hikâyeleştirerek görsel sanat çalışmasına yansıtır' kazanımı da Türkçe dersi ile ilişkili olması sebebiyle disiplinlerarası yaklaşıma uygun olarak nitelendirilebilir. Başlangıçta yaşamının herhangi bir anını kompozisyon olarak kağıda aktaran ve yaratıcılığını kullanarak bunu zenginleştiren öğrenci doğrudan Türkçe disiplininden faydalanacak ve ardından bu kompozisyonu görsel belleğin yardımı ile iki boyutlu bir zemin üzerine aktaracaktır. Bu kazanımın bir diğer önem taşıyan yönü; eğit-bilimin çocuk ve gence aşlamayı hedeflediği 'yaratıcı ve özgün düşünme'

eylemlerine teşvik etmesidir. Sonuç olarak 7. Sınıf Görsel Sanatlar Dersi Öğretim Programı'nda hedeflenen Görsel İletişim ve Biçimlendirme öğrenme alanına yönelik planlanmış kazanımlardan büyük çoğunluğunun disiplinlerarası yaklaşıma uygun olmadığı, bu sebeple tekrar düzenlenmesi gerektiği yorumunda bulunulabilir.

Tablo 8. 7. Sınıf Görsel Sanatlar Dersi Kültürel Miras Öğrenme Alanına Yönelik Kazanım ve Açıklamalar

Öğrenme Alanı	Kazanımlar	İlgili Açıklama
7.2. Kültürel Miras	G.7.2.1. Sanat eserlerindeki üslupları açıklar.	Özgün sanat eserleri ile tasarımlar üzerinde sanatçıların kullandıkları fırça darbeleri, renkleri, bilgi objeleri, konu seçimleri ve biçimlerinin sanatçının üslubunu oluşturduğu üzerinde durulur.
7.2. Kültürel Miras	G.7.2.2. Sanat, tarih ve kültürün birbirini nasıl etkilediğini analiz eder.	
7.2. Kültürel Miras	G.7.2.3. Sanatçıların topluma sağladığı katkıları açıklar.	Sanatçıların kültürel, sosyal, ekonomik, eğitsel değer vb. açılardan topluma yaptığı katkılar tartışılır.
7.2. Kültürel Miras	G.7.2.4. Tarihi olayların sanat eserleri üzerindeki etkisini inceler.	Göç, savaş, reform, ekonomik buhran vb. olayların sanatçıyı, dolayısı ile eserlerini de etkilediği üzerinde durularak örnekler üzerinden açıklanır.

Tablo 8.'de 7. Sınıf Görsel Sanatlar Dersi Öğretim Programı'nda hedeflenen Kültürel Miras öğrenme alanına yönelik kazanım ve açıklamalar yer almaktadır. Bunlardan; 'G.7.2.2. Sanat, tarih ve kültürün birbirini nasıl etkilediğini analiz eder, G.7.2.3. Sanatçıların topluma sağladığı katkıları açıklar ve G.7.2.4. Tarihi olayların sanat eserleri üzerindeki etkisini inceler' kazanımlarının disiplinlerarası yaklaşım modelinden yararlanılarak oluşturulduğu düşünülmektedir. 'Sanat eserlerindeki üslupları açıklar' kazanımının ise yalnızca Görsel Sanatlar eğitiminin salt içerik yapısına dönük etkinlikler içeriyor olması sebebiyle disiplinlerarası yaklaşımdan uzak olduğu söylenebilir.

'Sanat, tarih ve kültürün birbirini nasıl etkilediğini analiz eder' kazanımının Sosyal Bilgiler dersi 'Kültür ve Miras' ünitesi ile yakın ilişkide olması sebebiyle disiplinlerarası bir yaklaşım sergilediği, bu sebeple disiplinlerarası yaklaşıma uygun bir kazanım olduğu söylenebilir. Bu kazanımın etkinliği için öğrenci, Sosyal Bilgiler dersinden aşına olduğu Kültür ve Miras ünitesine yönelik bilgilerden faydalanarak konuya yaklaşacak ve tek boyutlu bir bakış açısından sıyrılarak sürece çok boyutlu bir yaklaşım ile dâhil olacaktır. 'Sanatçıların topluma sağladığı katkıları açıklar' kazanımı da benzer şekilde disiplinlerarası yaklaşıma uygun olarak planlanmıştır. Sanatçının topluma sağladığı katkıları tartışmaya başlayan öğrenci, Sosyal Bilgiler dersi 'Bilim Teknoloji ve Toplum' ünitesinden elde ettiği bilgiler kapsamında sürece dâhil olacak ve Görsel Sanatlar eğitimi çatısı altında pek çok disiplinin ışığında konuya yaklaşacaktır. 'Tarihi olayların sanat eserleri üzerindeki etkisini inceler' kazanımının disiplinlerarası yaklaşıma oldukça elverişli etkinlikler sunduğu söylenebilir. Başlangıçta tarihi olayları araştırarak sürece dâhil olan öğrenci Sosyal Bilgiler dersinden elde ettiği bilgilerden hareketle tarihsel olayların sanat eserlerine nasıl yansıtıldığını öğrenecektir. Sonuç olarak; 7. Sınıf Görsel Sanatlar Dersi Öğretim Programı'nda hedeflenen Kültürel Miras öğrenme alanına yönelik olarak planlanmış kazanımların büyük çoğunluğunun disiplinlerarası yaklaşıma uygun olarak planlandığı yorumunda bulunulabilir.

Tablo 9. 7. Sınıf Görsel Sanatlar Dersi Sanat Eleştirisi ve Estetik Öğrenme Alanına Yönelik Kazanım ve Açıklamalar

Öğrenme Alanı	Kazanımlar	İlgili Açıklama
7.3. Sanat Eleştirisi ve Estetik	G.7.3.1. Sanat eserinde ele alınan tema, konu ve sembollerini tanımlar.	
7.3. Sanat Eleştirisi ve Estetik	G.7.3.2. Sanat eserini değerlendirmek için sanat eleştirisi yöntemini kullanır.	

7.3. Sanat Eleştirisi ve Estetik	G.7.3.3. Sanatçıların eserlerini oluşturma süreçlerini karşılaştırır.	Farklı sanat eserlerinin (seramik, resim, heykel vb.) oluşturulma süreçlerinin karşılaştırılması üzerinde durulur.
7.3. Sanat Eleştirisi ve Estetik	G.7.3.4. Görsel sanat eserlerindeki sanatçının görsel sanat eserine yansıyan üslubunu fark eder.	
7.3. Sanat Eleştirisi ve Estetik	G.7.3.5. Kişisel ve bağlamsal bilgiler temelinde sanat eserini inceler.	Bağlamsal bilginin sanatçının içinde bulunduğu çevre ve şartlar, sanat eserinin işlevi, sanatçıyı etkileyen dinsel, düşünsel ve kültürel özellikleri içeren bilgi olduğuna dikkat edilmektedir. Kişisel bilginin bir sanat eserini gözlemleyerek ve inceleyerek elde edilen bilgi olduğu vurgulanır
7.3. Sanat Eleştirisi ve Estetik	G.7.3.6. Sanat eserinde sosyal ve kültürel inanışların etkisini yorumlar.	Farklı kültürdeki inanışların ve sosyal çevrenin eser üzerine etkisi yorumlanır.
7.3. Sanat Eleştirisi ve Estetik	G.7.3.7. Çağdaş medyadaki imaj, yazı ve sembol gibi unsurların yönlendirici etkisini açıklar.	

Tablo 9.'da 7. Sınıf Görsel Sanatlar Dersi Öğretim Programı'nda hedeflenen Sanat Eleştirisi ve Estetik öğrenme alanına yönelik kazanım ve açıklamalar yer almaktadır. Bunlardan; 'G.7.3.5. Kişisel ve bağlamsal bilgiler temelinde sanat eserini inceler, G.7.3.6. Sanat eserinde sosyal ve kültürel inanışların etkisini yorumlar ve G.7.3.7. Çağdaş medyadaki imaj, yazı ve sembol gibi unsurların yönlendirici etkisini açıklar' kazanımlarının disiplinlerarası etkinlikler içerdiği, dolayısıyla disiplinlerarası öğretim yaklaşımına uygun olduğu düşünülmektedir.

'Kişisel ve bağlamsal bilgiler temelinde sanat eserini inceler' kazanımı doğrudan doğruya Türkçe dersi ile disiplinlerarası ilişki içerisindedir. Bu doğrultuda Görsel Sanatlar dersi kapsamında bir sanat eseri hakkında öznel fikirleri sorulan öğrenci pek çok disiplinin sunmuş olduğu bilgilerden yararlanarak bu süreci yürütecek ve dolayısı ile konuya genel eğitimin bütününe oluşturan diğer temel disiplinlerden yararlanarak yaklaşacaktır. 'Sanat eserinde sosyal ve kültürel inanışların etkisini yorumlar' kazanımı hem Türkçe hem de Sosyal Bilgiler dersinden elde edilen kazanımlardan faydalanarak yürütülebilecek etkinlikler içermektedir. Bu süreçte öğrenci, sosyal ve kültürel inanışların ne olduğunu Sosyal Bilgiler dersi kapsamında öğrendiği bilgilerden yararlanarak açıklarken, sahip olduğu bu bilgileri bir bütün olarak sunabilmek için Türkçe dersinde elde ettiği yazılı ve sözlü anlatım yeterliliğinden yararlanır. Bu doğrultuda bir kompozisyon oluşturan öğrenci, sanat eserinde sosyal ve kültürel inanışların etkisini yorumlarken konuya birden fazla bakış açısı ile yaklaşacak, dolayısıyla disiplinlerarası öğretimin kazandırmayı hedeflediği davranışları elde edecektir.

'Çağdaş medyadaki imaj, yazı ve sembol gibi unsurların yönlendirici etkisini açıklar' kazanımı da benzer şekilde disiplinlerarası/tematik yaklaşıma oldukça uygundur. Çağdaş medyada yer alan yazı, simge, sembol ve imajların altında yatan anlamları, bu ifadelerin yönlendirici etkilerini açıklaması beklenen öğrenci Sosyal Bilgiler dersinden elde ettiği yeterlilikler yardımıyla bu sürece dâhil olur. Çağdaş medyanın sunduğu zengin veri ortamında yönlendirici nitelik taşıdığı düşünülen simge ve sembolleri Görsel Sanatlar dersi kapsamında elde ettiği 'görsel okuryazarlık' yeterliliği ile analiz etmeyi amaçlayan öğrenci, Sosyal Bilgiler dersinden aşına olduğu 'Küresel Bağlantılar' ünitesinden elde ettiği temel bilgiler ile konuya yaklaşacaktır. Bu sebeple 'Çağdaş medyadaki imaj, yazı ve sembol gibi unsurların yönlendirici etkisini açıklar' kazanımının disiplinlerarası yaklaşıma uygun olduğu söylenebilir.

Sonuç olarak 7. Sınıf Görsel Sanatlar Dersi Öğretim Programı'nda hedeflenen Sanat Eleştirisi ve Estetik öğrenme alanına ait 7 kazanımdan yalnızca 3 tanesinin disiplinlerarası yaklaşıma uygun olduğu, bu sebeple öğrencilerin konuya çok boyutlu bir bakış açısı ile yaklaşımlarına olanak tanımada yetersiz kaldığı söylenebilir.

Tablo 10. 8. Sınıf Görsel Sanatlar Dersi Görsel İletişim ve Biçimlendirme Öğrenme Alanına Yönelik Kazanım ve Açıklamalar

Öğrenme Alanı	Kazanımlar	İlgili Açıklama
8.1. Görsel İletişim ve Biçimlendirme	G.8.1.1. Görsel sanat çalışması oluşturma sürecini eskiz defterinde gösterir.	
8.1. Görsel İletişim ve Biçimlendirme	G.8.1.2. Görsel sanat çalışmalarından oluşan bir sunum dosyası hazırlar.	
8.1. Görsel İletişim ve Biçimlendirme	G.8.1.3. Görsel sanat çalışmasını oluşturmak için güncel sanattan yararlanır.	Çağın getirdiği teknolojik yeniliklerle oluşturulmuş sanat eserleri ve tasarımlardan örnekler gösterilerek öğrencinin kendi yapmak

		istediği çalışmada bunlardan nasıl yararlanılabileceği üzerinde durulur.
8.1. Görsel İletişim ve Biçimlendirme	G.8.1.4. Yazı ve görsel kullanarak görsel sanat çalışması oluşturur.	
8.1. Görsel İletişim ve Biçimlendirme	G.8.1.5. Güncel olayları görsel sanat çalışmasına yansıtır.	Güncel ve sosyal sorumluluk gerektiren konularla ilgili afiş veya karikatür çalışmasının özellikleri ve oluşturulma süreci üzerinde durulabilir.
8.1. Görsel İletişim ve Biçimlendirme	G.8.1.6. Görsel sanat çalışmasında farklı perspektif tekniklerini kullanır.	
8.1. Görsel İletişim ve Biçimlendirme	G.8.1.7. Gözleme dayalı çizimlerinde farklı bakış açılarını yansıtır.	
8.1. Görsel İletişim ve Biçimlendirme	G.8.1.8. Farklı teknik ve materyalleri bir arada kullanarak üç boyutlu çalışma yapar.	
8.1. Görsel İletişim ve Biçimlendirme	G.8.1.9. Görsel sanat çalışmalarını oluştururken sanat elemanları ve tasarım ilkelerini kullanır.	

Tablo 10.'da 8. Sınıf Görsel Sanatlar Dersi Öğretim Programı'nda hedeflenen Görsel İletişim ve Biçimlendirme öğrenme alanına yönelik kazanım ve açıklamalar yer almaktadır. Bunlardan sadece 'G.8.1.2. Görsel sanat çalışmalarından oluşan bir sunum dosyası hazırlar' kazanımının disiplinlerarasılığa uygun olduğu düşünülmektedir. Buradan hareketle; 'Görsel sanat çalışmalarından oluşan bir sunum dosyası hazırlar' kazanımının doğrudan doğruya Bilişim Teknolojileri dersi ile yakın ilişki içerisinde olduğu yorumunda bulunulabilir. Bilişim Teknolojileri dersinden elde ettiği teknik ve teorik yeterliliklerden faydalanarak Görsel Sanatlar dersinde yapmış olduğu çalışmalarını dijital ortamda düzenleyen öğrenci, bu süreçte birden fazla disiplinden yararlanarak derse katılım sağlar. Dolayısı ile 8. Sınıf Görsel İletişim ve Biçimlendirme öğrenme alanına yönelik olarak planlanmış bu kazanımın Bilişim Teknolojileri dersi multimedya ünitesi için planlanan 'Ses, görüntü, metin ve hareket gibi değişik medya öğelerinin kullanarak bir multimedya sunu geliştirebilme' kazanımı ile ilişkili olduğu, bu sebeple disiplinlerarası yaklaşıma uygun olduğu söylenebilir. 8. sınıf Görsel Sanatlar dersi için hedeflenen kazanımlardan; 'G.8.1.1.Görsel sanat çalışması oluşturma sürecini eskiz defterinde gösterir, G.8.1.3.Görsel sanat çalışmasını oluşturmak için güncel sanattan yararlanır, G.8.1.4. Yazı ve görsel kullanarak görsel sanat çalışması oluşturur, G.8.1.5. Güncel olayları görsel sanat çalışmasına yansıtır, G.8.1.6. Görsel sanat çalışmasında farklı perspektif tekniklerini kullanır ve G.8.1.7. Görsel sanat çalışmalarını oluştururken sanat elemanları ve tasarım ilkelerini kullanır' kazanımlarının disiplinlerarası yaklaşıma uygun olmadığı yorumunda bulunulabilir. Buradan hareketle 8. Sınıf Görsel İletişim ve Biçimlendirme öğrenme alanına yönelik kazanımlardan yalnızca 1 tanesinin disiplinlerarası yaklaşıma uygun olduğu, bu kazanımların genel eğitimin diğer disiplinleri ile bir ilişkisinin bulunmadığı söylenebilir.

Tablo 11.'de 8. Sınıf Görsel Sanatlar Dersi Öğretim Programı'nda hedeflenen Kültürel Miras öğrenme alanına yönelik kazanım ve açıklamalar yer almaktadır. Bunlardan 'G.8.2.1. Sanat eserinin sosyal, politik ve ekonomik faktörlerden nasıl etkilendiğini açıklar, G.8.2.2. Sanatçıların toplumda üstlendiği rolleri yorumlar ve G.8.2.4. Müzelerdeki eserlerin korunmasının önemini açıklar' kazanımlarının disiplinlerarası yaklaşıma uygun olduğu düşünülmektedir. 'Sanat eserinin sosyal, politik ve ekonomik faktörlerden nasıl etkilendiğini açıklar' kazanımının doğrudan doğruya Sosyal Bilgiler dersi ile ilişkili olduğu, bu etkinliğin Sosyal Bilgiler dersinde elde edilen bilgilerden yararlanılarak yürütüleceği söylenebilir. Sosyal Bilgiler dersinde sosyo-politik ve ekonomik faktörlerin neler olduğunun, bunların toplumu nasıl etkilediğinin bilincine varan öğrenci Görsel Sanatlar dersi kapsamında sanat eserinin bu olgulardan etkilenip etkilenmediğine yönelik fikir beyanında bulunabilir. 'Sanatçıların toplumda üstlendiği rolleri yorumlar' kazanımı da benzer şekilde disiplinlerarası yaklaşıma uygundur. Bu kazanımın Türkçe ve Hayat Bilgisi dersi ile disiplinlerarası ilişki içerisinde olduğunu söylemek yerinde olacaktır.

Tablo 11. 8. Sınıf Görsel Sanatlar Dersi Kültürel Miras Öğrenme Alanına Yönelik Kazanım ve Açıklamalar

Öğrenme Alanı	Kazanımlar	İlgili Açıklama
8.2. Kültürel Miras	G.8.2.1. Sanat eserinin sosyal, politik ve ekonomik faktörlerden nasıl etkilendiğini	

	açıklar.	
8.2. Kültürel Miras	G.8.2.2. Sanatçıların toplumda üstlendiği rolleri yorumlar.	
8.2. Kültürel Miras	G.8.2.3. Dönem, üslup ve kullanılan malzemelere göre sanat eserlerinin özelliklerini karşılaştırır.	
8.2. Kültürel Miras	G.8.2.4. Müzelerdeki eserlerin korunmasının önemini açıklar.	Tarihî yapılar ile müzelerdeki eserlerin öncelikle bir milletin, sonra tüm insanlığın ortak malı olduğu üzerinde durulur. Sanatın "evrensel bir dil" olma özelliğinin buradan geldiği açıklanır.

Görsel Sanatlar dersi kapsamında sanatçıların toplumda üstlendiği rolü yorumlayabilecek ve bu konu hakkındaki düşüncelerini ifade eden kısa bir kompozisyon yazabilecektir. Beyninde tasarladığı fikirleri Türkçe dersinden elde ettiği yazılı anlatım yeterliliği ile harmanlayarak sürece dâhil olan öğrenci, konuya tek boyutlu bir bakış açısı ile yaklaşımdan ziyade birden çok disiplinden elde ettiği temel bilgiler kapsamında bu kazanımı elde edecektir. 'Müzelerdeki eserlerin korunmasının önemini açıklar' kazanımının Sosyal Bilgiler dersi 'Kültür ve Miras' ünitesinden elde edilen kazanımlar ile yakın ilişki içinde olduğu, bu sebeple etkinlik sürecinde öğrencilerin konuya disiplinlerarası yaklaşım bağlamında yaklaşacakları yorumunda bulunabilir. Sosyal Bilgiler dersi kapsamında kültür ve bu kültürün toplumdaki yansımalarını öğrenen öğrenci müzelerde yer alan ve kültürümüzün bir parçası niteliğinde olan bu eserlerin korunması gerektiği hususuna yönelik derinlemesine bilgi sahibi olacaktır. Sonuç olarak 8. Sınıf Görsel Sanatlar dersi Kültürel Miras öğrenme alanına yönelik kazanımlardan yalnızca 'G.8.2.3. Dönem, üslup ve kullanılan malzemelere göre sanat eserlerinin özelliklerini karşılaştırır' kazanımının disiplinlerarası yaklaşıma uygun olmadığı yorumunda bulunulabilir.

Tablo 12. 8. Sınıf Görsel Sanatlar Dersi Sanat Eleştirisi ve Estetik Öğrenme Alanına Yönelik Kazanım ve Açıklamalar

Öğrenme Alanı	Kazanımlar	İlgili Açıklama
8.3. Sanat Eleştirisi ve Estetik	G.8.3.1. Sanat eserinde kullanılan görsel dilin ifadeleri aktarmadaki etkisini analiz eder.	Sanat elemanları ve tasarım ilkeleri bağlamında sanat eserleri incelenir.
8.3. Sanat Eleştirisi ve Estetik	G.8.3.2. Bir sanat eserinin değerlendirilmesinde bilgi ve deneyimlerin etkisini söyler.	
8.3. Sanat Eleştirisi ve Estetik	G.8.3.3. Sanatla ilişkili olarak estetiğin ne olduğunu açıklar.	
8.3. Sanat Eleştirisi ve Estetik	G.8.3.4. Kendisinin ve akranlarının çalışmalarını analiz eder.	
8.3. Sanat Eleştirisi ve Estetik	G.8.3.5. Sanatın tanımlamasını yapar.	Sanatın farklı zaman dilimlerindeki tanımlarının, türlerinin ve değişiminin tartışılması sağlanır.
8.3. Sanat Eleştirisi ve Estetik	G.8.3.6. Çağdaş medyadaki imaj, yazı ve sembol gibi unsurların etkisini analiz eder.	Markaların, şirketlerin vb. kurumların kullandıkları logo, slogan, yazı karakteri, renk, koku vb. imaj oluşturan kurumsal kimlik tasarımlarının hem ekonomik hem de tanıtım anlamında önemli etkisi olduğu irdelenir. Burada finansal okuryazarlık, sosyal-finansal girişimcilik, enerji tasarrufu ve vergi bilinci konuları üzerinde durulabilir.
8.3. Sanat Eleştirisi ve Estetik	G.8.3.7. Popüler kültürün günümüz görsel sanatlarına etkisini açıklar.	Türk ressamlardan Erol Akyavaş'ın ve Avrupa sokak sanatçısı Banksy'in eserlerinden örnekler gösterilir.

Tablo 12.'de 8. Sınıf Görsel Sanatlar Dersi Öğretim Programı'nda hedeflenen Sanat Eleştirisi ve Estetik öğrenme alanına yönelik kazanım ve açıklamalar yer almaktadır. Bunlardan 'G.8.3.3. Sanatla ilişkili olarak estetiğin ne olduğunu açıklar, G.8.3.5. Sanatın tanımlamasını yapar ve G.8.3.6. Çağdaş medyadaki imaj, yazı ve sembol gibi unsurların etkisini analiz eder' kazanımlarının disiplinlerarası yaklaşıma uygun olduğu düşünülmektedir. 'Sanatla ilişkili olarak estetiğin ne olduğunu açıklar' kazanımının Felsefe disiplini ile disiplinlerarası bir ilişki içerdiği söylenebilir. Bu süreçte öğrenci estetiğin sanat ile olan ilişkisini açıklayabilmek için Felsefe disiplininden yararlanacak ve bu doğrultuda konuya tek bir disiplin alanının penceresinden bakmakla yetinmeyecektir. 'Sanatın tanımlamasını yapar' kazanımı da benzer şekilde kendi içinde disiplinlerarasılığa zemin hazırlayan özgün bir yapıya sahiptir. Sanatın tanımlamasını yapması beklenen öğrenci Türkçe disiplininden elde

ettiği; sözlü ve yazılı anlatım yeterliliğinden faydalanarak konuya yaklacaktır. 8. sınıf Sanat Eleştirisi ve Estetik öğrenme alanına yönelik olarak disiplinlerarası yaklaşıma uygun olduğu düşünülen son kazanım; 'Çağdaş medyadaki imaj, yazı ve sembol gibi unsurların etkisini analiz eder' biçiminde planlanmıştır. Bu kazanımın Sosyal Bilgiler ve Bilişim Teknolojileri dersi ile disiplinlerarası yaklaşım bağlamında etkileşim içinde olduğu söylenebilir. Markaların, şirketlerin vb. kurumların kullandıkları logo, slogan, yazı karakteri, renk, koku vb. imaj oluşturan kurumsal kimlik tasarımlarının hem ekonomik hem de tanıtım anlamında önemli etkisi olduğu üzerine incelemeler yapmaktan, finansal okuryazarlık, sosyal-finansal girişimcilik, enerji tasarrufu ve vergi bilinci konularına kadar uzanan çeşitli süreçler içeren bu kazanım Sosyal Bilgiler dersinden elde edilebilecek temel bilgiler ışığında elde edilebileceği için disiplinlerarasılığa oldukça elverişlidir. Bunun yanı sıra Bilişim Teknolojileri dersinden elde ettiği teorik yeterlilikler ile sürece dâhil olan öğrenci, öğretmenin de tutumuna bağlı olarak bu sürece çok boyutlu bir bakış açısı ile yaklaşacak ve öğrenme kolaylaşacaktır.

Sonuç olarak 8. Sınıf Görsel Sanatlar dersi Sanat Eleştirisi ve Estetik öğrenme alanına yönelik kazanım ve açıklamalardan; 'G.8.3.1 Sanat eserinde kullanılan görsel dilin ifadeleri aktarmadaki etkisini analiz eder, G.8.3.2. Bir sanat eserinin değerlendirilmesinde bilgi ve deneyimlerin etkisini söyler, G.8.3.4. Kendisinin ve akranlarının çalışmalarını analiz eder ve G.8.3.7. Popüler kültürün günümüz görsel sanatlarına etkisini açıklar' kazanımlarının disiplinlerarası yaklaşıma uygun olmadığı yorumunda bulunulabilir.

Tartışma Sonuç ve Öneri

Araştırmanın sonucunda; 2018 Görsel Sanatlar Dersi Öğretim Programı'nda hedeflenen kazanım ve açıklamalardan büyük bir bölümünün disiplinlerarası yaklaşıma uygun olmadığı, dolayısıyla bu kazanımların genel eğitim sisteminde yer alan diğer disiplinler ile Görsel Sanatlar dersini bütünleştirmede tam anlamıyla başarılı olamadığı sonucuna ulaşılmıştır. Elde edilen verilerden hareketle; 5, 6, 7 ve 8. sınıf Görsel Sanatlar dersi öğretim programında hedeflenen kazanımların disiplinlerarası yaklaşımı desteklemede yetersiz kaldığı, özellikle Görsel İletişim ve Biçimlendirme öğrenme alanına yönelik olarak planlanan kazanımların disiplinlerarası yaklaşım anlamında diğer öğrenme alanlarına göre daha yetersiz olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Buna ek olarak, disiplinlerarası yaklaşım modelini en iyi şekilde yansıttığı düşünülen öğrenme alanının Sanat Eleştirisi ve Estetik olduğu, bu öğrenme alanına ait kazanımların diğer alanlara göre disiplinlerarasılığa daha uygun olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Görsel Sanatlar dersi öğretim programı genel anlamıyla değerlendirildiğinde kazanımlardan büyük bir bölümünün Görsel Sanatlar dersinin içrek yapısına yönelik planlandığı, bu nedenle disiplinlerarası yaklaşım sergilediği düşünülen kazanımların sayısının sınırlı olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Elde edilen verilerden hareketle, öğrencilerin daha nitelikli bir sanat eğitimi programından geçebilmesi ve çok boyutlu bir bakış açısına sahip, yaratıcı ve özgün bireyler olarak yaşamlarını sürdürebilmeleri için Görsel Sanatlar dersi öğretim programının disiplinlerarası yaklaşıma uygun olarak tekrar gözden geçirilmesi gerekmektedir. Buna ek olarak araştırmanın sonucunda şu önerilerde bulunulabilir.

- Genel eğitim sisteminin bir bölümünü oluşturan Görsel Sanatlar dersinin yalnızca uygulama disiplini kapsamında algılanmaması gerektiği,
- Bu disiplinin genel eğitim programında yer alan temel dersler ile ilişkisi ortaya konularak kazanımların bu şekilde tekrardan planlanması gerektiği,
- Özellikle Görsel İletişim ve Biçimlendirme öğrenme alanına yönelik planlanmış kazanımların salt Görsel Sanatlar'a yönelik etkinlik ve uygulamalar içermesi sebebiyle kapsam ve içeriğinin genişletilmesi gerektiği,
- Disiplinlerarası yaklaşımın hem Görsel Sanatlar hem de diğer disiplinler kapsamında öğrenciler üzerinde meydana getireceği etkilerin deneysel araştırmalar kapsamında incelenmesi gerektiği bu araştırmadan ulaşılabilecek öneriler arasındadır.

Kaynaklar

Büyüköztürk, Ş. vd. (2014). *Bilimsel araştırma yöntemleri*. (18. Baskı). Ankara, Pegem Akademi.

Demirel, Ö. Tuncel, İ. Demirhan, C. ve Demir, K. (2008). Çoklu zekâ kuramı ile disiplinlerarası yaklaşımı temel alan uygulamalara ilişkin öğretmen-öğrenci görüşleri, *Eğitim ve Bilim*, Cilt 33, Sayı 147.

- Genç, M. A. (2014).Üstün yetenekli öğrencilerin görsel sanatlar eğitiminde disiplinlerarası öğretim etkinliklerinin değerlendirilmesi, *Sanat Eğitimi Dergisi*, Cilt 2, Sayı 1. Erişim adresi: www.sanategitimidergisi.com
- Jacobs, H. H. (1989). *Interdisciplinary curriculum: design and implementation*. USA: ASCD Publications.
- Koncina, A. ve Ulus, H. (2019).Herbert Read'in sanat yoluyla eğitim kuramının disiplinlerarası yaklaşım ve sanatsal yaratıcılık Bağlamında İlişkisel çözümlemesi, *Sözlü Bildiri. I. Uluslararası Bilim, Eğitim, Sanat ve Teknoloji Sempozyumu*, İzmir.
- MEB (2018).*Görsel Sanatlar öğretim programı (1-8 Sınıflar)*. Ankara: Milli Eğitim Basımevi.
- Nalinci, G. (2014). Görsel sanatlar dersi öğretim programının yaratıcılık açısından değerlendirilmesi.*Ulakbilge*, 2 (3), s.1-18.
- Parker, J. (2002). A new disciplinarity: communities of knowledge, learning and practice. *Teaching in Higher Education*, 7 (4): 373-386.
- Şahbaz, N. K. ve Çekici, Y. E. (2012).Disiplinlerarası bir disiplin olarak Türkçe eğitimi. *Turkish Studies*, (7/3), 2367-2382.
- San, İ. (1985). *Sanat ve eğitim*. Ankara: Ankara Üniversitesi Basımevi.
- Turna, Ö. ve Bolat, M. (2015). Eğitimde disiplinlerarası yaklaşımın kullanıldığı tezlerin analizi, *Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, Doi: 10.7822. 34(1), s. 35-55.
- Yarımca, Ö. (2011). Disiplinlerarası yaklaşıma dayalı bir durum çalışması, *Akademik Bakış Dergisi*, Sayı 25.
- Yıldırım, A. (1996). Disiplinlerarası öğretim kavramı ve program açısından doğurduğu sonuçlar, *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 12: 89-94.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2013).*Sosyal bilimlerden nitel araştırma yöntemleri*.(9. Baskı), İstanbul, Seçkin Yayıncılık.

EXAMINATION OF THE GAINS IN VISUAL ARTS CURRICULUM IN TERMS OF INTERDISCIPLINARY / THEMATIC APPROACH

Hüseyin ULUS

Abstract

The aim of this study is to find out how the interdisciplinary approach model which is often used in the whole of the general education system and has positive results coincides with the gains in the 5, 6, 7 and 8th grade Visual Arts curriculum and whether the interdisciplinary approach was used by the relevant experts in preparing this program. For this reason, document analysis that one of the qualitative research methods was used in the research. In order to obtain the planned data, the gains and explanations in the 2018 Visual Arts lesson curriculum were presented as tables and reviews were carried out on them. As a result of the document analysis it was concluded that most of the gains in the curriculum were not in line with the interdisciplinary approach so the gains that involved were not fully successful in integrating the Visual Arts course with other disciplines in the general education system. Based on the obtained data it was observed that the gains in the Visual Arts curriculum were insufficient to support the interdisciplinary approach and especially the gains that planned for the field of 'Visual Communication and Workshop' learning area were quite insufficient in this regard. In addition, it has been seen that for interdisciplinary approach, the most appropriate area of this program is 'Art Criticism and Aesthetics' and the gains in this area are better suited to the interdisciplinary approach than in other areas. Based on the data obtained from this study, it was suggested that the Visual Arts curriculum should be revisited in accordance with the interdisciplinary approach so that students can go through a more qualified art education program and live their lives as creative and original individuals with a multidimensional perspective.

Keywords: Visual arts, art education, interdisciplinary approach